

اهداف و پیامدهای ضدآمریکایه سفر رئیس‌جمهور ایران به کشورهای آمریکای لاتین

دولت سیزدهم، اولویت سیاست خارجی خود را بهبود روابط با همسایگان و کشورهای دارای منافع مشترک تعیین کرده است و بسیاری از ناظران بین‌المللی نیز به این موضوع اذعان دارند. سفر رئیس‌جمهور ایران به سه کشور آمریکای لاتین، با هدف تعمیق روابط استراتژیک و اقتصادی با نیم کره غربی، در حالی انجام شد که موضوع مذاکرات با غرب همچنان در برنامه‌های دستگاه دیپلماسی قرار دارد؛ از همین رو، ضروری است با در نظر گرفتن این مسئله، اهداف و پیامدهای ضدآمریکایی سفر رئیس‌جمهور ایران به آمریکای لاتین بررسی شود.

دکتر مجید فرخی

پژوهشگر مسائل بین‌الملل

۱. **خنثی‌سازی تحریم‌ها:** بی شک حضور ایران در آمریکای لاتین، بیش از هر چیزی ایالات متحده را آزار می‌دهد؛ چرا که حضور ایران در این منطقه نه تنها به اقتصاد ایران پویایی می‌بخشد بلکه فشارهای تحریمی از سوی آمریکا را کاهش می‌دهد. از طرف دیگر، رئیسی در دیدار با اعضای مجلس ملی ونزوئلا، تحریم‌های شدید ایالات متحده علیه ایران و ونزوئلا را مورد انتقاد قرار داد. وی تأکید کرد: ما باید تحریم‌ها و فشارها را به فرصت‌هایی برای پیشرفت تبدیل کنیم. این حرکت در ایران آغاز و در دو سال اخیر، گام‌های خوبی در این راستا برداشته شده است و می‌توان از این تجربیات، در ونزوئلا نیز استفاده کرد.

رئیسی در نشست خبری مشترکی که با «دانیل اورتگا» رئیس‌جمهور نیکاراگوئه داشت، گفت: همکاری کشورهای آمریکای لاتین و سایر کشورهای مستقل در مناطق مختلف می‌تواند اتحادی ایجاد کند که هم تحریم‌ها را خنثی کند و هم ظرفیت کشورهای مستقل را افزایش دهد.

«میگل دیاز کانل»، رئیس‌جمهور کوبا در مراسم استقبال از رئیسی گفت: ونزوئلا، نیکاراگوئه، کوبا و ایران از جمله کشورهایی هستند که مجبور شده‌اند قهرمانانه با تحریم‌ها، تهدیدها، محاصره‌ها و مداخلات امپریالیسم یانکی و متحدانش، با مقاومتی سرسختانه مقابله کنند.

در خردادماه سال جاری، خبری مبنی بر سفر رئیس‌جمهور ایران به سه کشور آمریکای لاتین (ونزوئلا، نیکاراگوئه و کوبا) بر روی خروجی خبرها قرار گرفت. خبری که به نظر کارشناسان و حتی مسئولین سه کشور اشاره شده، باید زودتر از این‌ها اتفاق می‌افتاد؛ چرا که این سه کشور نیز مانند جمهوری اسلامی ایران، مخالف نظم بین‌المللی با رهبری آمریکا هستند. از طرف دیگر، این کشورها بعد از انقلاب اسلامی (۱۹۷۹م) با جمهوری اسلامی ایران به هماهنگی‌های قابل توجهی رسیده‌اند و مقامات آنها همواره از تقویت سطح روابط با ایران در کشورهای آمریکای لاتین استقبال کردند.

علاوه بر این، باید به این موضوع اذعان کرد که ورود ایران به این منطقه می‌تواند فشارهای حداکثری آمریکا را به‌گونه‌ای خنثی نماید یا اثرات آنها را کم کند؛ بنابراین حفظ استراتژی ایران در این منطقه، به اندازه کشورهای همسایه و محور مقاومت برای ایران مهم و حیاتی است؛ بنابراین می‌توان گفت که این سفر، بدون اهداف و پیامدهای ضدآمریکایی نخواهد بود.

اهداف و پیامدهای سفر رئیسی به آمریکای لاتین

از مهم‌ترین اهداف و پیامدهای ضدآمریکایی سفر رئیسی به آمریکای لاتین می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۲. **مقابله با هژمونی آمریکا:** سه کشور ونزوئلا، نیکاراگوئه و کوبا، مانند ایران در تضاد با نظم آمریکایی هستند و همچنان در تلاش هستند که نظم آمریکایی را به هم بزنند. در واقع، از گفته‌های رئیسی هم می‌توان همین موضوع را برداشت کرد که وی در این رابطه اشاره کرد: آمریکایی‌ها نمی‌خواهند ما در تولید، صادرات یا تجارت مستقل باشیم. جنگ ما در واقع جنگ اراده‌ها است، جنگ بین ملت‌هایی که می‌خواهند مستقل زندگی کنند. ما معتقد هستیم که کشورهای مستقل پیروز خواهند شد.

همچنین رئیس‌جمهور کشورمان در سخنرانی خود در جمع دانشجویان و نخبگان ونزوئلا، همکاری نزدیک‌تر بین دو کشور را پیشنهاد کرد و اضافه کرد: مردم ایران در کنار مردم ونزوئلا خواهند بود و ما دست کسانی را که خواهان «عدالت جهانی» هستند، می‌فشاریم و تا برقراری «نظم نوین و عادلانه جهانی» می‌ایستیم.

از طرف دیگر وی در نیکاراگوئه تأکید کرد: انقلاب‌های دو کشور، ریشه قوی در مبارزه با سلطه حاکمان به‌ویژه آمریکا داشت که همواره در پی تحمیل اراده خود بر دیگران بود. وی روابط بین نیکاراگوئه و ایران را «انقلاب‌هایی [با] ریشه‌های قوی در مبارزه علیه سلطه حاکمان، به‌ویژه ایالات متحده آمریکا که همواره در پی تحمیل اراده خود بر دیگران بود»، توصیف کرد.

رئیس‌جمهور ایران در خطاب به مجلس شورای ملی نیکاراگوئه، تجربه تاریخی هر دو ملت را «ایستادن در برابر رأی مردم، مقابله با توطئه دشمن و تلاش برای تحقق دموکراسی» دانست. تهران و ماناگوئه باید پرسند که چرا مدعیان دروغین حقوق بشر، آزادی و دموکراسی مانند آمریکا و برخی کشورهای غربی، رأی ملت‌های واقعی از جمله فلسطین، لبنان، افغانستان، عراق، سوریه و آمریکای لاتین را تحمل نمی‌کنند؟

رئیس‌اعلام کرد که نظم کنونی جهان در حال تغییر است. شاخص‌ها نشان می‌دهند که قدرت دیکتاتورها و آمریکا رو به افول است و اراده ملت‌ها در آمریکای لاتین و غرب آسیا، در حال افزایش است. رئیسی بیشتر به انقلابیون نیکاراگوئه ادای احترام می‌کرد. او از بنای یادبود انقلابیون سان‌دینیستا در ماناگوا بازدید کرد. رئیسی و اورتگا سه قرارداد همکاری در زمینه همکاری اقتصادی، تجاری و تجهیزات پزشکی امضا کردند.

۳. **عمق بخشی به اتحادها:** رئیسی، یکی دیگر از اهداف سفرش را به آمریکای لاتین، عمق بخشی به روابط ایران و سه کشور ونزوئلا، نیکاراگوئه و کوبا در نظر گرفت. ایران از زمان خروج ایالات متحده از توافق هسته‌ای (۲۰۰۵م) و اعمال دوباره تحریم‌های اقتصادی گسترده (۲۰۱۸م)، به این فکر افتاده است که متحدان و شرکای تجاری خودش را در منطقه و فرمانطقه افزایش دهد و یا به همکاری آنها عمق بیشتری ببخشد.

تمرکز داشت، وی اشاره کرد: منافع مشترک، دیدگاه‌های مشترک و دشمنان مشترک دارند. رابطه ایران و ونزوئلا تنها یک رابطه دیپلماتیک عادی نیست بلکه یک رابطه راهبردی است. همچنین رئیسی در دیدار با رهبر کوبا، اضافه کرد که منافع مشترکی برای قوی شدن روابط ایران و کشورهای آمریکای لاتین وجود دارد که با توجه به مباحث بیان شده، می‌توان برداشت کرد که منظور از دولت رئیسی، دشمن مشترک و منافع مشترک این ملت‌ها بود.

در واقع، سیاست خارجی دولت رئیسی این است که در هر شرایطی چه با توافق و چه بدون توافق، به همکاری با متحدان و شرکای تجاری خود عمق بیشتری ببخشد. در این راستا اقداماتی از جمله؛ ۱۹ توافق دوجانبه با دولت ونزوئلا در حوزه‌های (ارتباطات و فناوری اطلاعات، انرژی، حمل‌ونقل دریایی، آموزش عالی، کشاورزی، پزشکی، مبادلات فرهنگی و پتروشیمی) بسته شد. همچنین رئیس‌جمهور ایران در دیدار با رهبر کوبا و اشاره به وجوه مشترک زیاد، ۶ توافقنامه همکاری در حوزه سیاسی، فناوری اطلاعات و تجاری امضا کردند.

۴- دشمن مشترک: رئیسی بعد از ورود به ونزوئلا، در یک کنفرانس مطبوعاتی با رئیس‌جمهور «نیکلاس مادورو»، شرکت کرد که در این کنفرانس بر موضوع خاصی